

CERCLE ÍNTIM: EL MÓN DE PEPE ESPALIÚ

1 desembre 2016 – 26 març 2017

El Nido, 1993. Pepe Espaliú

Col·labora:

CERCLE ÍNTIM. EL MÓN DE PEPE ESPALIÚ

1 de desembre 2016– 26 de març 2017

Galeria 1. IVAM, Centre Julio González

Comissariat: José Miguel G. Cortés

L'exposició que presenta l'IVAM **reuneix 75 obres de Pepe Espaliú** (Còrdova, 1955-1993), un dels artistes espanyols més significatius dels anys huitanta i noranta del segle XX, **amb una obra molt singular d'un sòlid contingut polític i un compromís vital amb la seua època i temps.**

L'obra de Pepe Espaliú, vinculada a les pulsions de vida i mort i associada a un permanent qüestionament de la identitat, se'ns apareix hui en dia com un clar referent del panorama artístic espanyol i europeu.

L'exposició que organitza l'IVAM té un xicotet pròleg amb obres d'artistes espanyols i internacionals com ara **Joan Brossa, Louise Bourgeois, Cristino de Vera, Gina Pane o Robert Mapplethorpe**, que van ser de gran importància per **Espaliú**. A la resta de les sales, es tracta àmpliament els aspectes més significatius d'una obra de gran riquesa semàntica.

Nick Marden, 1980. Robert Mapplethorpe

La base sobre la qual transita aquesta exposició és el **"cercle"**, com un **element profundament relacionat amb el constant renéixer, amb un continu donar voltes que apel·la als aspectes més íntims de l'ésser humà, unit a conceptes com la mort i la vida**, entesos no com dos aspectes antagònics sinó com a conceptes d'un tot que conforma l'existència.

En definitiva, aquesta mostra se centra en analitzar, des d'un nou prisma, la singularitat d'un dels artistes més destacats de la generació espanyola dels huitanta que va desenvolupar una obra coherent i significativa relacionada molt estretament amb la reflexió sobre la pròpia identitat.

Luisa II, 1993. Pepe Espaliú

Pepe Espaliú és, malgrat la seua curta vida, un dels artistes més suggerents i subtils, alhora que activista, de les últimes dècades de l'art espanyol. Una activitat intensa i complexa que es pot observar en el recorregut que va **des de la seua exposició individual a Sevilla el 1987**, una mostra de pintures (pràctica que aviat va abandonar a favor de l'escultura, el collage, el dibuix o les accions) molt influenciada per l'obra de Francis Picabia o Joan Ponç, **fins a 1992 quan va manifestar públicament (fet excepcional a l'Espanya de l'època) que havia contret la SIDA i que era homosexual en el famós article al diari El País, "Retrat de l'artista desnonat", l'1 de desembre**

de 1992. Una actitud clarament plasmada en les seues conegudes accions públiques als carrers de Sant Sebastià i Madrid.

Vídeo de l'acció Carrying en Madrid, 1992. Pepe Espaliú

En aquests anys Espaliú traça amb les seues obres un camí zigzaguejant, trencadís, crític en certes ocasions i desconcertant en altres, però sempre intens, vital i tenint com a màxim referent dos aspectes centrals: **el cos masculí, amb les seues pulsions i desitjos, i la identitat personal, sempre fràgil, ambigua i, sovint, incompleta.**

Es tracta d'una pràctica artística profundament compromesa amb la subjectivitat personal de l'autor que es debat apassionadament amb les **qüestions més íntimes i personals.** Un camí ple de metàfores estranyes i símbols polièdrics que diuen i callen, vetllen i desvetllen somnis, quimeres i passions que van conformant una existència sempre mutilada.

I tot això ho va realitzar fugint d'evidències retòriques, actituds pamfletàries o sense reivindicació alguna de dogmes o de veritats inqüestionables; més aviat

al contrari, l'ambigüitat, el dubte i el qüestionament permanent són senyals d'identitat del seu treball. Fins i tot en els dos últims anys de la seua vida, quan el component activista de la seua obra en contra de l'estigmatització de la SIDA li va aportar un alt component ideològic i polític (**The Carryng Project**), la seua obra va saber mantenir un estret lligam poètic i vivencial que li va acostar al millor Beuys quan manifestava que, "l'única manera de progressar i potser curar, és prendre consciència i mostrar les teues ferides".

A més dels fons de la col·lecció del propi **IVAM**, les obres que formen part d'aquesta exposició procedeixen del **Centre Andalus Contemporani de Sevilla**, el **Centre d'Art Pepe Espaliú**, **MNCARS**, la **Fundació Coca Cola**, la **Fundació La Caixa**, la **Fundació Caixa del Mediterrània**, la **Galeria Pepe Cobo** i de col·leccions particulars.

Four provisional suicides, 1989. Pepe Espaliú

El **catàleg** que edita l'IVAM amb motiu de la mostra, i que inclou la reproducció en color del conjunt d'obres que s'exhibeixen, compta així mateix amb textos del comissari, José Miguel G. Cortés, i de Jesús Alcaide i Juan Vicente Aliaga.

BIOGRAFIA

Pepe Espaliú va nèixer a Còrdova a l'octubre de 1955. El 1974 es va traslladar a Barcelona per estudiar a les Facultats de Filosofia i de Geografia i Història. També va assistir a les classes de l'Escola Massana i va entrar a formar part de diversos col·lectius artístics d'aquesta ciutat, desenvolupant exposicions i performances de temàtica conceptual. Més tard es va traslladar a París, on sota la influència del moviment *Figuration lliure* va tornar a la pràctica de la pintura.

En 1983 es va integrar al grup que, des de Sevilla, va editar la revista *Figura* (1983-1986), i a partir de l'exposició col·lectiva *Sevilla: Ohne title* (Galeria La Màquina Espanyola, 1986), va passar a formar part dels artistes d'aquesta galeria sevillana, donant començament a una nova i curta aventura en anys però densa en resultats artístics.

Carrying VII, 1992. Pepe Espaliú

En 1986 va tornar a Sevilla, on va iniciar un cicle de pintures amb forta connotació simbòlica (mitjançant imatges d'ulls, espines, xeringues, creus gammades,...), i colors foscos. Dos anys després es va traslladar a Madrid i aquest canvi va coincidir amb el seu abandonament de la pintura, i la seua dedicació plena al dibuix, l'obra sobre paper i l'escultura. Encara que la seua temàtica va estar sempre marcada per intenses referències personals, com els discursos sobre la identitat i els conflictes amb la seua naturalesa homosexual i un sentit sadomasoquista del plaer, serà a partir d'aquest moment quan

aquestes percepcions i símbols es manifesten de forma més evident i insisteixen obsessivament sobre el prohibit, el vetllat i allò diferent. Així s'aprecia en les sèries *Glovesmaking*, *Patrons*, *Màscares* i *Sants*, totes realitzades al llarg de 1988. Les dues últimes iniciaran els seus treballs escultòrics.

En 1990, i mentre residia a Nova York, va tenir coneixement que havia contret la SIDA. Intentant distanciar-se de la malaltia es va desplaçar a Mèxic, però va decidir tornar a Espanya i implicar-se en l'acció social a favor d'aquests malalts. És el moment de les seues escultures anomenades *Carrying*, les gàbies acoblades i les diferents variacions realitzades amb crosses, que tancaran el seu cicle creatiu.

A Sant Sebastià, i impartint un taller, va idear l'acció *Carrying*, en la qual era portat per dues persones pels carrers. Aquesta acció adoptava el model d'escultura social propugnat en el seu dia per Joseph Beuys alhora que evocava l'ajuda que els col·lectius gais de Nova York (ACT-UP) prestaven als malalts quan sortien de l'hospital. L'1 de desembre de 1992 es va repetir aquesta acció a Madrid, en un recorregut que anava des del Congrés dels Diputats fins a l'entrada del Museu Nacional Centre d'Art Reina Sofia, concitant un gran interès social i mediàtic. En l'estiu de 1993 es va desplaçar a Arnheim (Holanda) on va realitzar la performance *El Nido* durant el festival Sonsbeek. Va morir a Còrdova poc després, el 2 de novembre de 1993.

Máscaras (serie), 1988, Pepe Espaliú